

Nr. 297 *** NIEUWS VAN HER EN DER *** februari 2021
Uitgave van het Afrika-Europa Netwerk E-mail: cubr@knr.nl
Web: www.afrikaeuropanetwerk.nl

Ontwikkeling van eigen vaccin voor Afrika

Het Westen koopt veel meer coronavaccins dan nodig, waardoor Afrikaanse landen pas in 2023 kunnen inenten. De Nigeriaanse moleculair bioloog Christian Happi ontwikkelt daarom een vaccin, geschikt voor Afrika: “Als we het heft niet in eigen handen nemen, worden we aan ons lot overgelaten.”

Zuid-Afrika heeft die les al eens geleerd. Bij de ontwikkeling van AIDS-remmers, in de jaren tachtig, kreeg het pas zes jaar na de Verenigde Staten toegang tot die medicijnen, terwijl de nood in Zuid-Afrika het hoogst was. Doordat farmaceuten hun patenten op de dure grondstoffen niet wilden vrijgeven, bleven de medicijnen lange tijd onbetaalbaar.

De Nigeriaanse moleculair bioloog Christian Happi werkt aan een coronavaccin dat specifiek is bestemd voor Afrika. Zijn vaccin moet beschermen tegen de inmiddels beruchte Zuid-Afrikaanse variant en rekening houden met de leefomstandigheden in Afrika. “Het Pfizer-vaccin moet worden bewaard bij -70° Celsius. Dat werkt niet in Afrika, want er is geen land dat voldoende koelcapaciteit heeft.” Happi’s vaccin kan worden bewaard op kamertemperatuur. Met zijn team wist hij de specifieke eigenschappen van twee virusvarianten in Nigeria bloot te leggen, en die van een aantal andere varianten in naburige landen. De eerste testresultaten zijn positief: Happi’s vaccin bleek bij dieren in 98 procent van de gevallen tegen corona te beschermen. De volgende fase – testen op mensen – wil men nu gaan doen in verschillende Afrikaanse landen, onder verschillende bevolkingsgroepen. Happi verwacht negen maanden nodig te hebben voordat zijn vaccin klaar voor gebruik is. Maar om verder te kunnen met de volgende fase in het ontwikkelingsproces, is het wachten op financiering.

Tot eind vorig jaar waren de meeste Afrikaanse landen min of meer gespaard gebleven van de coronagolven elders. Nu ziet het er echter naar uit dat Afrika meer en meer getroffen wordt door het virus. Hoewel de ziekenhuizen nog niet vol liggen, ziet de situatie in Nigeria er niet goed uit, zegt Happi. “Het aantal besmettingen stijgt sinds oktober. Als we niet oppassen, bevinden we ons over een tijdje in de situatie waarin Europa nu zit.”

In totaal zijn er nog maar vijftig landen wereldwijd waar op dit moment al mensen worden gevaccineerd. In slechts tien landen wordt 75 procent van alle beschikbare vaccins ingezet. Groot-Brittannië (9,2 miljoen gevaccineerden, een zevende van de bevolking) en Israël (1,7 miljoen gevaccineerden, een derde van de bevolking) lopen voorop. De zeventig minst welvarende landen kunnen maar 10 procent van hun bevolking vaccineren in 2021.

Als we er niet in slagen gelijke toegang tot vaccinatie op het Afrikaanse continent te waarborgen, dan is het vrijwel zeker dat we nog vaak te maken zullen krijgen met nieuwe mutaties. Vaccins moeten nu beschikbaar worden gemaakt, met pragmatische oplossingen voor de octrooien. (Bronnen: Oneworld.nl, 16/2/2021)

Kritische West-Afrikanen willen af van koloniale munt

In West- en Centraal-Afrikaanse landen laait de discussie rond de franc CFA weer op. Aanleiding is het ontslag van een regeringsfunctionaris uit Benin die harde kritiek op de munt had geuit. Volgens critici is de munt het symbool van hoe Frankrijk geen afstand wil nemen van haar Afrikaanse ex-kolonies.

De CFA werd door Charles De Gaulle ingevoerd in alle Franse kolonies in Afrika onder de naam *franc des Colonies Françaises de l'Afrique* om de economische banden tussen Frankrijk en de kolonies na de Tweede Wereldoorlog nieuw leven in te blazen. De CFA was gekoppeld aan de waarde van de Franse frank - nu aan de euro - zodat Franse bedrijven zouden kunnen investeren zonder vrees voor koerswisselingen. Bedrijven die investeren in de CFA-zone konden zonder restricties de winsten terug naar Frankrijk of Europa brengen. De helft van de buitenlandse wisselreserves moeten op een rekening van de centrale bank van Frankrijk gedeponereerd worden. Die Franse centrale bank garandeert als tegenprestatie de ongelimiteerde inwisselbaarheid van euro's tegen CFA's. In de raad van bestuur van de centrale banken van West-Afrika en die van Centraal-Afrika zit één vertegenwoordiger van Frankrijk. De CFA wordt gedrukt in Frankrijk en vandaar naar de Afrikaanse ex-kolonies gevlogen of verscheept. De oorspronkelijke afkorting CFA bleef behouden, maar veranderde van betekenis: die staat nu voor *Communauté Financière Africaine*.

Verschillende leiders van onafhankelijk geworden Afrikaanse landen die zich in het verleden uit de CFA wilden terugtrekken, kregen te maken met aanslagen of staatsgrepen. Het protest werd in 2017 nieuw leven ingeblazen door de Senegalese activist Kemi Séba die in het openbaar een biljet van 5000 CFA in brand stak. Zijn voorbeeld werd een maand later gevolgd door duizenden manifestanten in hoofdsteden van West-Afrikaanse landen op een gezamenlijke actiedag. Volgens de actievoerders houdt de CFA hun landen arm. Een Senegalese rijstboer kan wegens de sterke waarde van de CFA niet concurreren op de wereldmarkt met Vietnamese rijstboeren. De Afrikaanse elites zijn echter voorstander van de CFA, omdat hun maandloon in die sterke munt wordt uitbetaald.

Met de steeds luider klinkende kritiek kondigde Macron in december 2019 samen met de Ivoriaanse president Ouattara plannen aan om de CFA te hervormen. Afrikaanse landen worden niet meer verplicht om de helft van hun buitenlandse reserves op een rekening van de Franse centrale bank te parkeren en de munt zal niet langer CFA maar ECO heten. Dit is dezelfde naam als de munt die de staatsleiders van de ECOWAS-regio in juni 2019 gekozen hadden voor een eigen West-Afrikaanse munt. Maar dat lijkt niet meer dan een cosmetische aanpassing. West-Afrika blijft afhankelijk van Frankrijk en de euro. Het Elysée verklaarde dat er verder zal worden gesproken over dit onderwerp op de Frans-Afrikaanse top in juli 2021. (Bron: IPS, 21/1/2021)